

ENKÄTSVAR

FRI KVOT FÅR UNDERKÄNT!

Dagens nyhetsbrev redovisar synpunkter från de sju nämndemannaföreningar som hitintills svarat på NRF:s enkätförfrågan angående Statskontorets fördjupade undersökningen om en sk fri kvot för nominering av nämndemän. I de nu inkomna svaren är det svårt att hitta några sympatier för en nominering som går vid sidan av dagens. Utredningens förslag är krång

ligt, byråkratiskt, dyrt och brister både vad gäller demokrati och legitimitet. Om man letar efter något positivt skulle det vara att någon förening kan tänka sig provverk-samhet i några domstolar men då bara med upp till 20 procent av antalet nämndemän.

Utrymmesbrist har gjort att några av svaren har kortats men förbundsstyrelsen kommer att ta del av svaren i sin helhet.

Det finns också tid för de föreningar som ännu inte svarat på frågan hur man ser på möjligheterna att införa en fri kvot vad gäller nomineringen av nämndemän i Sverige. Hör gärna av er så snart som möjligt men helst senast 30 augusti 2014. Svaren skickas med mail till: kansli@nmrf.se

Uppsala

Risk för kaos!

Vi menar att rekryteringen av yngre nämndemän knappast underlättas genom nominering inom ramen för en s.k. fri kvot. Frågan är, enligt vår mening, om det är särskilt eftersträvarvärt att intensifiera rekryteringen av nämndemän i de yngsta valbara åldersgrupperna. Det är viktigt att förstå att det för ett framgångsrikt fullgörande av nämndemannaupdraget krävs viss intellektuell mognad såväl som emotionell mognad. I många andra sammanhang i samhället har regeringen funnit det ändamålsenligt att införa särskilda regler för den grupp som vanligtvis går under beteckningen "unga vuxna". Vi menar inte att det är rimligt att införa särskilda åldersregler för att man skall vara valbar som nämndeman men det kanske inte i de allra yngsta valbara åldersgrupperna som de största ansträngningarna skall läggas ned. För vår del menar vi att de största ansträngningarna när det gäller rekrytering av nämndemän till våra domstolar i första hand bör koncentreras till åldersgruppen 30 – 75 år.

Vi tror inte att rekryteringen av nämndemän via två parallella vägar kommer att fungera på ett bra sätt. Vi ser framför oss ett fullständigt kaos i domstolarna om en så pass stor andel som 50 procent av nämndemännen skulle komma att rekryteras via fri kvot. I de större kommunerna skulle enligt vår mening flera handläggare

behöva arbeta på heltid med att försöka ersätta de nämndemän som utsetts via den fria kvoten men som kommer att vilja avsluta sina uppdrag i förtid. Vi kan redan nu se en allt högre frekvens av avhopp från kommunala politiska uppdrag likväl som från uppdraget som nämndeman. Typiskt nog ser vi också att det ofta är yngre förtroendevalda som lämnar sina uppdrag i förtid.

Vi stöder Lars Lassinantis förslag beträffande utredning av långsiktiga konsekvenser när det gäller den kommunala demokratin. Utredningens förslag innebär utan tvivel en inskränkning av det kommunala självstyret och därför är det befogat att konsekvenserna av detta på lång sikt belyses.

Sammanfattningsvis anser vi att utredningens förslag när det gäller rekrytering av lämpliga nämndemän saknar förankring i verkligheten. Om de förslag som utredningen föreslår skulle genomföras, befarar vi att verksamheten i landets allmänna domstolar skulle drabbas av kaos med ideliga avhopp och byten av nämndemän och påtagligt instabil dömande verksamhet i samhället. Det finns också anledning att koppla samman rekryteringen av lämpliga nämndemän med de svårigheter som finns när det gäller rekryteringen av domare i våra domstolar. Allmänt osäkra arbetsförhållanden i våra allmänna domstolar är, enligt vår mening, inte ägnat att underlätta rekryteringen av domare till domstolsväsendet.

Uppsala Nämndemannaförening

Lycksele

Systemet fungerar!

Lycksele nämndemanna förening svarar enligt följande:

Jag har fått svar av c:a 75 % av medlemmarna. 90 % av dessa anser att nomineringar av nämndemännen bör vara som det är idag, några synpunkter som kommit fram är hur skall vi få yngre mer blandade grupper yngre, kvinnor, utlandsfödda. Lycksele nämndemannaförening vidhåller att nomineringarna skall var som idag att fullmäktige beslutar efter nomineringar från dom politiska partierna. det är även en kostnadsfråga.

Lycksele Nämndemannaförening,
Per-Erik Holmlund, ordförande.

Eskilstuna

Fungerar väl

Jag kan tycka att man skulle kunna utöka partiernas uppdrag till att rekrytera nämndemän i hela sitt nätverk, vilket torde innebära hela samhället (olika åldrar, kön och etnicitet mm), där politiskt engagemang och medlemskap inte är nödvändigt. Och eftersom rekryteringen är redan väl inarbetad och fungerar väl.

För att slippa parallella rekryteringsvägar så borde detta vara det enklaste sättet.
Eskilstuna Nämndemannaförening,
Paula Ehrlin.

NYHETSBRÄV

AUGUSTI 2014

Blekinge

20 procent - kanske!?

Det finns så mycket osäkerhet i "den fria kvoten", både när det gäller metoden att välja nämndemännen och att det finns risk att vissa grupperingar tar sig in bakvägen. Vi är inte mogna för någon "fri kvot" ännu. Det måste utredas mer och diskuteras både inom NRF och de politiska partierna. Detta är synpunkter som de flesta av Blekinges nämndemän delar.

Om vi inte kan undvika införande av "en fri kvot" så är en kompromiss att endast 20% av nämndemännen ska komma därifrån, i ett första steg. Detta bör sedan utvärderas.

BNF önskar behålla dagens rekryte-

ringssystem. Val och kontroll av nämndemän bör ske som idag. Vi vill värna om och framhålla det demokratiska system som råder i Sverige och på vilket sätt som nämndemän utses idag. Detta är något vi skall vara rädda om och stolta över.

Vi menar att dagens tydliga samband mellan allmänna val till kommunala fullmäktigeförsamlingar och partiernas nominering av kandidater skapar en legitimitet och förankring bland medborgarna.

Vid rekrytering skall naturligtvis hänsyn tas så att nämndemannakåren representerar befolkningen vad avser ålder, kön och etnisk bakgrund. När det gäller kön och etnisk bakgrund så är det i dag inget problem. Däremot är det fortfarande svårt att rekrytera yngre personer till uppdraget. För att

väljas till nämndeman bör man kanske inte vara för ung utan ha viss livserfarenhet och personlig mognad för uppdraget.

Tydliggöra att nämndemannauppdraget inte är ett politiskt uppdrag samt säkerställa att nämndemannakåren får en allsidig sammansättning. Det har betydelse för förtroendet för nämndemannasystemet och i förlängningen för domstolarna.

När skall nämndemännen väljas? "Det är viktigt, menar regeringen, att man tydligt markerar att nämndeman-
nauppdraget inte är ett traditionellt politiskt uppdrag och föreslår att valet av nämndemän sker året efter valet till kommuner, landsting och riksdag." BNF delar den uppfattningen.

Blekinge Nämndemannaförening,
Birgitta Ståhl, ordförande

Jämtland

Olöst åldersproblem

Jämtlands Läns Nämndemannaförening kan inte se att den fria kvoten skulle tillföra några som helst fördelar vid val av nämndemän till de olika domstolarna.

Jämtlands Läns Nämndemannaförening kan inte se att den fria kvoten skulle tillföra några som helst fördelar vid val av nämndemän till de olika domstolarna.

Det system vi har idag och som har tillämpats under ett stort antal år har fungerat på ett mycket bra sätt. Vi anser inte att den fria kvoten skulle medföra att det blir lättare få med de yngre medborgarna. Likaså blir det inte heller enklare, med den

fria kvoten, att medborgare med annan etnisk bakgrund anmäler sitt intresse för nämndemannauppdraget.

Vi har noterat att med dagens system och vid varje ny mandatperiod nomineras och väljs ett flertal yngre samt även medborgare med annan etnisk bakgrund, men efter kort tid "hoppar" många av och det gäller båda dessa grupper. Orsaken till detta är vad vi erfarit att framförallt de yngre inser att uppdraget ej var vad de hade tänkt sig, ersättningen för dålig, de flyttar, börjar studera eller bildar familj eller helt enkelt ej anser sig ha den tid som erfordras. Detta problem kommer man inte att kunna lösa med den fria kvoten utan problemet skulle snarare öka eftersom de då ej skulle erhålla den information som vi idag erhåller via våra politiska partier. En lösning

på detta problem skulle kunna vara förändrade arvoden, begränsade förhandlingstider men kanske framförallt bättre utbildning och information ifrån partiernas valberedningar.

Om den fria kvoten införes blir det kommun- och landstingsstämman som skall göra en bedömning. Utifrån vad? De har ju ingen som helst personkännedom om de som anmält intresse för uppdraget. Likaså vet man ej heller om t ex någon förening nominerar någon om denna person är tillfrågad eller inte.

Till sjuende och sist är det ju ändå kommun- och landstingsfullmäktige som väljer nämndemännen och detta kan ju ses, för den som vill, som ett politiskt beslut.

Jämtlands nämndemannaförening,
Bert Nyman.

Norrköping

Mindre legitimitet

Det system som vi nu har, då de politiska partierna nominerar nämndemän, fungerar enligt min mening bra. Jag har aldrig upplevt att någon nämndeman fört fram partipolitiska synpunkter i rätten. Debatten om opolitiskt nominerade nämndemän drivs nog mest i media och verkar inte ha någon större förankring hos gemene man. I en representativ demokrati representerar de förtroendevalda inte bara sig själva utan också en grupp människor i samhället vilka givit dem sitt förtroende. Detta är en viktig princip som borgar för att lämpliga personer utses till olika förtroendeposter, bl a nämndemän. Skulle nomineringen av nämndemän i

stället skötas av tjänstemän i kommuner och landsting, efter att ett antal sökande anmält sitt intresse, får ju nämndemannauppdraget en svagare legitimitet. Det blir ju som att söka ett jobb, vilket som helst.

Risken att de politiska partierna skulle utse olämpliga personer till nämndemän är enligt min mening liten. De nu av riksdagen beslutade skärpta kraven på nämndemän bidrar ytterligare till att minska den risken.

Skulle man dock komma fram till att en fri kvot bör införas så vore det klokt att börja med en försöksverksamhet vid ett mindre antal domstolar. Sedan kan man efter en period utvärdera resultatet och få ett bättre underlag inför ett slutgiltigt beslut.

Norrköpings nämndemannaförening,
Lars Lindkvist.

Falun

Ett opolitiskt uppdrag

Vi reagerar mot det tillvägagångssätt som föreslås, men det måste bli bättre än som det är i dag.

Jag tror att om valet av nämndemän inte sker samma år som övriga val till nämnder m.m., ger det en tydlig signal till om att nämndemannauppdraget inte är politiskt till sin natur. Jag tror den obligatoriska utbildningen som är föreslagen bidrar också till ansvaret att vara nämndeman

Regeringen måste ge klara direktiv till Domstolsverket vad det gäller utbildningen av nämndemän dvs att den skärps och blir gemensam för alla nämndemän

Falu Domstolars Nämndemannaförening,
Frank Norgren, ordförande